

مصاحبه مشاور اقتصادی سفارت ایران در آذربایجان با روزنامه هفته‌ای پیرامون مناسبات اقتصادی - سیاست...

سرویس آذربایجان/خبرگزاری آران

خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان :

علی آقاجانی: بهسبب کنار قرار دادن ایران سرنوشت این طرح زیر سوال قرار دارد مناسبات با ایران همسایه که ما با آن دارای بزرگترین مرز خشکی و مشترکات زبانی، دینی، فرهنگی، معیشتی و غیره می باشیم، همیشه بر پایه اصل دوستی توسعه یافته است. هم در روزهای خوش و هم در روزهای تلخ ما تکیه گاه یکدیگر بوده ایم.

تمامی اینها خواسته معنوی مناسبات ما هستند.

پس سوال این است که اکنون مناسبات اقتصادی - سیاسی ما در چه سطحی است؟ ببینیم که آیا دولت‌های ما به قدر کافی از مبادله کالا و یا توسعه همکاری در بخش کشاورزی حمایت می کنند؟ تلاش کردیم با آقای علی آقاجانی مشاور اقتصادی سفارت ایران در آذربایجان برای این سوالها جوابی بیابیم. سخن در آن است که چرا هنوز سطح مناسبات اقتصادی - تجاری ایران کمتر از یک میلیارد دلار در سال است.

پس از استقلال آذربایجان مناسبات اقتصادی - سیاسی ایران و آذربایجان بیش از پیش تقویت یافت. اگر شفاف سخن بگویم، بابت گفت که هنوز هم در مسیر توسعه روابط دو کشور بر خیموانع وجود دارد. اما هم اینک اراده روسای جمهوری و سایر مقامات دو کشور بر آن است که این موانع از میان برداشته شود. قابل ذکر است که برخی زمینه های همکاریها استراتژیک در مناسبات ایران و آذربایجان عبارتند از، تامین مالی برخی طرحها در آذربایجان، ساخت راه، ترانزیت انرژی، تقویت بازارچه های مرزی و همکاریهای استانی هم مرز، ساخت پل میان ایران و آذربایجان در آستارا، تولید نفت، گاز و محصولات پتروشیمی و ترانزیت آن به بازارهای جهانی از طریق اراضی ایران، انتقال نفتو گاز از طریق زیرآب، شیلات، حمل و نقل و چندین زمینه دیگر.

همچنین ما در زمینه تامین انرژی مورد نیاز نخجوان و ایجاد تسهیل در رفت و آمد ساکنان نخجوانکارهای بسیار بزرگی انجام داده ایم. علاوه بر اینها ایران و آذربایجان در چارچوب سازمانهای بین المللی همچون او، تراسکا و راهگذر شمال - جنوب روابط گسترده یی باهم دارند.

سوال: با این همه در مقایسه با 10 سال قبل، کالاهای ایرانی در بازار آذربایجان کمتر مشاهده می شود. دلیل آن چیست؟

جواب: با شما موافق هستم. در سالهای اخیر سطح مادی روابط تجارت ما مقداری پایین آمده است. بطوری که اگر قبلا سطح گردش تجاری میان ما به 700 میلیون دلار در سال می رسید، اکنون این مقدار به 600 میلیون دلار رسیده است. با این همه تجارت مرزی میان دو کشور وجود دارد که بطورتقریبی به 40 میلیون دلار در سال می رسد. اما ما تلاش می کنیم با توسعه مناسبات اینارقام را ارتقا دهیم. چطور می شود که به لحاظ سطح مناسبات تجاری با آذربایجان کشورهای دوری همچون ایتالیا و اسراییل در ردیفهای اول قرار می گیرند؟ بدین ترتیب که ایتالیا در رتبه اول، امریکا در رتبه دوم، ترکیه در رتبه سوم و اسراییل نیز در رتبه چهارم هستند. لذا این مساله ما را مجبور به تعمق می کند. لذا سعی می کنیم سطح همکاریهای اقتصادی را به یک میلیارد دلار برسانیم و در 5 سال آینده نیز این مقدار را تا 2 میلیارد دلار ارتقا دهیم.

س: چه چیزی مانع ما می شود که نمی توانیم مناسبات تجاری با ایران را ارتقا دهیم؟

ج: برخی مشکلات وجود دارد که حل آنها ضروری است. به عنوان مثال مسایل موجود در نقاط عبور و مرور مرزی باید حل شود، پلعبور پیاده شهروندان نامناسب است و این مشکل در منطقه آستارا بارزتر است. دوم اینکه احداث خط راه آهن ایران - آذربایجان لازم است. این اقدام برای رساندن کالا به خلیج فارس ضروری است. برای انجام این مهم باید از آذربایجان تا رشت 175 کیلومتر خط آهن احداث شود. 7 کیلومتر از این مقدار در آذربایجان و الباقی سهم ایران است. محض اطلاعات باید بگویم که ایران هم اینک اجرای این طرح را آغاز کرده است. در نشست مشترک کارشناسان ایران، روسیه و آذربایجان در تهران این موضوع مورد مذاکره قرار گرفته است. نشست کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور نیز هر از گاهی برگزار می گردد و باور داریم که مناسبات میان کشورهای ما به سطح مناسبات با دیگر کشورها ارتقا خواهد یافت. آقای الهام علی اف رییس جمهوری آذربایجان نیز سرمایه گذاری آزاد کارفرمایان ایرانی در تمامی مناطق آذربایجان را کاملا تضمین نموده است. اما مساله دیگری نیز وجود دارد آن این است که آذربایجان مانند ترکیه همگرایی با غرب را در پیش گرفته است و اینمطابق با استراتژی آن است. در اینجا کیفیت بالای کالاهای اروپایی در نظر گرفته می شود. اما در ایران نیز

کالاهایی تولید می شود که مطابق با فناوریهای مدرن است... علاوه بر اینها در راستای توسعه روابط باید رژیم روادید لغو گردد.

س: قابل ذکر است که ایران بطور يك جانبه برای شهروندان آذربایجان روادید را لغو کرده است. اینکار چه خدمتی می تواند به توسعه روابط بکند؟

ج : سطح مبادلات تجاری افزایش خواهد یافت ، رفت و آمد افراد آسان خواهد شد و غیره. وقتی که روادید لازم نباشد ، سفرمتقابل کارفرمایان افزایش خواهد یافت و بدین ترتیب تعداد قراردادهای منعقدہ نیزافزایش می یابد.

س: ایران می تواند در زمینه کشاورزی و مواد غذایی نقشی مهم در بازار آذربایجان ایفا کند. اما این را مشاهده نمی کنیم. به نظر شما دلیل آنچيست؟

ج: ما نمی گوییم که همه مشکلات از جانب آذربایجان است. بلکه کارفرمایانایران نیز در این مساله مقصر هستند. بسیاری از آنها معتقدند که تولید همین محصولاتدر ایران و صدور آن به خارج برای آنها به صرفه تر است. این برخوردی اشتباه است. ماضمن گفتگو با شرکت های ایرانی سعی می کنیم آنها را متقاعد نماییم که در آذربایجانبازار بسیار بزرگی وجود دارد. در عین حال تلاش می کنیم محصولاتی که به آذربایجانصادر می شود با کیفیت باشد. لذا برداشتن این عادت از میان می تواند نتایجی مثبتداشته باشد. لازم به ذکر است که گاهاً در مورد کالاهای ایرانی توطئه های سیاسی نیزانجام می شود. به عنوان مثال گفته می شد که بخاریهای گازی ایران خطرآفرین هستند. اما پس از آنکه با ارگانهای دولتی مربوطه مذاکره صورت گرفت، حرف و حدیثها تمام شد. در سال گذشته در استان اردبیل بیش از مقدار مورد نیاز مردم سیب زمینی تولید شد و ماخواستیم که سیب زمینی مازاد را به آذربایجان صادر کنیم. اما موفق به این کار نشدیم. علاوه بر این ایران در تولید برنج دارای تجربیات بزرگی است. کارفرمایان مامی توانند برای توسعه این بخش به آذربایجان کمک نمایند. مصرف برنج در ایران نیزافزایش یافته است. حتی به رغم واردات مقادیری معین برنج از خارج کارفرمایان مامی توانند طبق توافقهایی که به صرفه باشد این محصول را وارد بازار آذربایجاننمایند.

س: ایران در اوایل به بخشهای آستارا و لنکران آذربایجان گاز صادرمی کرد . آیا این روند اکنون نیز ادامه دارد؟

ج : تعداد جمعیت ایران به سرعت درحال افزایش است و لذا نیاز به گاز طبیعی نیز رشد می یابد. تصور کنید که نیاز کلاتحادیه اروپا به گاز طبیعی نزدیک به نیم میلیارد متر مکعب در سال است. این در حالیست که مصرف گاز طبیعی جمعیت 70 میلیونی ایران نیز تقریباً به همین اندازه است. بههمین سبب نیز صدور گاز ایران به بخشهای آستارا و لنکران آذربایجان متوقف شده است. با این حال از آذربایجان گاز طبیعی را وارد کرده و به همان مقدار گاز به نخجوانصادر می کند. محض اطلاع باید بگویم هم اکنون ما 500 میلیون متر مکعب گاز ازآذربایجان خریداری می کنیم. اما در نظر داریم در آینده این رقم را به 5 میلیارد مترمکعب برسانیم.

س: سطح مناسبات با نخجوان چگونه است؟

ج : در سطح بسیار عالیست... اتوبوسهای مسیر باکو - نخجوان با استفاده از اراضی ایران حمل مسافر می کنندو دولت ما طبق قراردادهای نیازهای ضروری این منطقه را تامین می کند. در کل عدم اشغالنخجوان از سوی ارمنستان و تامین امنیت آن برای ما بسیار اهمیت دارد.

س: ایراندر صدد است از طریق آذربایجان به خط سراسری برق روسیه متصل شود. این روند چگونه پیشمی رود

ج : ما سالانه 300 میلیارد مگاوات انرژی برق به آذربایجان فروخته ایم ودر نظر داریم این رقم را در آینده به 700 میلیارد مگاوات ارتقا دهیم. همچنین قصدفروش انرژی برق به روسیه ، عراق و ترکیه را در برنامه داریم. با این کشورهامذاکراتی انجام می شود و اطمینان دارم که این مذاکرات نتیجه یی مثبت خواهدداشت.

س: در این اواخر منوچهر متکی وزیر خارجه ایران بیان داشت که بدون حضورایران تحقق طرح نابوکو ممکن نخواهد بود. در این مورد چه می گوئید؟

ج : نابوکو طرحی مشکل دار است و باور نمی کنم که به زودی تحقق بیابد. اول این که بودجه لازم برای اجرای آن یافت نمی شود، دوم اینکه برای پر کردن این خط لوله باید گاز پیدا کرد. لذا استفاده از گاز ایران و حتی گاز عراق برای این منظور ثمربخش خواهد بود. لوله را تامین کند و باید منابع دیگر پیدا کرد. زیرا ترکمنستان و قزاقستان که به عنوان منابع تامین کننده گاز این خط لوله در نظر گرفته شده بودند ، اکنون با چین وارد معامله کرده اند. به رغما اینها با دادن ماهیت سیاسی به این طرح ، ایران را کنار می گذارند و در نتیجه سرنوشت طرح نابوکو را زیر سوال قرار می دهند.

س: گفتنی است که ترکمنستان به سوی چین روی آورده است، در مقابل نیز برای پر کردن نابوکو به ایران احتیاج است...

ج : همانطور که قبلاً گفتم ، بدون گاز ایران و حتی عراق طرح نابوکو تحقق نخواهد یافت.

س: چرا کارفرمایان ایران در اجرای طرحهای بزرگ در آذربایجان مشارکت نمی کنند؟ اگر مشارکت داشته باشند هم در سطح شرکتهای امریکایی و اروپایی نیست...

ج : ما طرحهای بسیاری داریم که 80 درصد آنها طی کنسرسیوم قرار داد قرنکه در سال 1994 امضا شد اجرا گردید. ما 10 درصد از سهام فاز یک بستر شاه دنیز را در اختیار داریم. ما آمادگی سرمایه گذاری برای بهره برداری از فاز دوم بستر شاه دنیز را داریم. همانطور که قبلاً گفتم ما قصد خریداری 5 میلیارد متر مکعب گاز از آذربایجان را داریم. این یک طرح بسیار بزرگ است. ایران همچنین طرحهایی را در چارچوب کمکهای توسعه یی دارد که ارزش آنها بین یک تا دو میلیون دلار است. پایان پیام.